

UTJECAJ BUKE NA ZDRAVLJE STANOVNIŠTVA

Buka je prema definiciji svaki zvuk koji izaziva nemir, ometa čovjeka na poslu i šteti njegovu zdravlju.

Razlika između zvuka i buke ovisi o slušatelju i okolnostima.

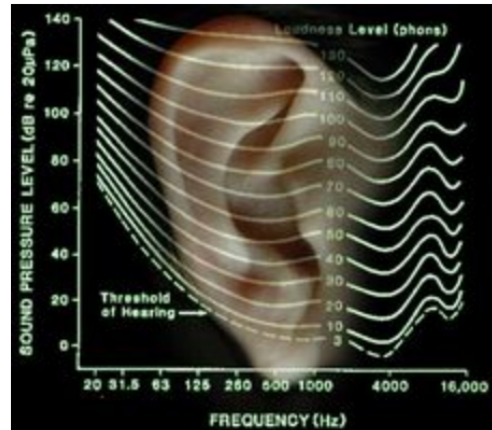
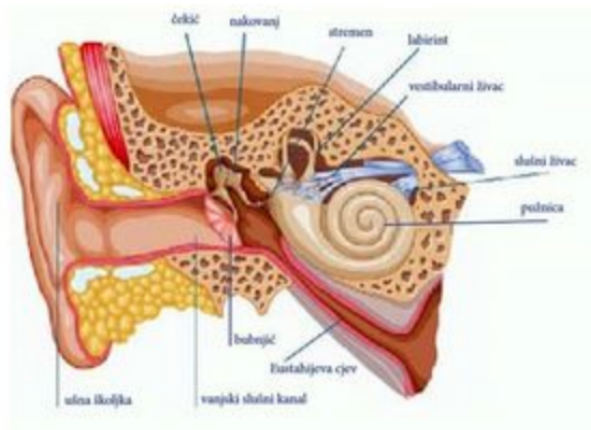
Dugotrajna izloženost onečišćenju bukom utječe na mentalno i fizičko zdravlje svih dobnih skupina.

Ljudsko uho nije isto osjetljivo na svim frekvencijama. Najosjetljivije je na one frekvencije između 2 i 5 kHz, a manje osjetljivo na niže i više frekvencije. Zato se posebna pažnja posvećuje tzv. "annoyance" faktoru (faktoru uznemiravanja bukom) i procjeni stanovništva koje je uznemireno bukom. S javno zdravstvenog aspekta najznačajniji, pored "annoyance" faktora, su poremećaji spavanja uzrokovani bukom. Važno je pritom imati u vidu i subjektivnu osjetljivost na buku, koja ima najveću korelaciju s pojmom "ugroženosti-osjetljivosti" na buku. To praktično znači da zvuk ne mora biti glasan da bi imao negativan utjecaj na zdravlje.

U praksi razine buke od 30 do 60 dB uglavnom se dobro podnose i smetaju samo osjetljivijim osobama. Razine od 65 do 90 dB štete cijelom organizmu te izazivaju i smetnje sluha. Više razine izazivaju oštećenje sluha i mentalnog zdravlja. Ekstremno visoke razine buke, npr. impulsni zvuk može izazvati i trenutno oštećenje sluha.

Zvuk ima veliki utjecaj na živote ljudi. Omogućuje nam da komuniciramo, učimo, orijentiramo se u prostoru, obavljamo aktivnosti potrebne za normalan život i sl.

Buka je gotovo uvijek štetna za ljude, iako pojedinci različito na nju reagiraju. Buka može uzrokovati nepopravljivo oštećenje sluha, a također je i jedan od ključnih uzroka stresa.

Prema procjenama stanovništvo u EU izloženo je prekomjernim razinama buke:
 40% izloženo dnevnoj buci iznad 55 dB
 20% iznad 65 dB
 30% stanovnika noću izloženo razinama buke preko 55 dB(A)

Svjetska zdravstvena organizacija WHO (World Health Organization) preporučuje da je za kvalitetan san potrebno da buka okoliša koja noću dopire u spavaće sobe, ne prelazi 30 dB(A), a za predavanja i učenje potrebno da buka u učionicama ne prelazi razinu od 35 dB(A).

Utjecaj buke na naše zdravlje i okoliš mogao bi biti puno gori nego što se misli.

Onečišćenje bukom

Onečišćenje bukom sve je veći problem u području zaštite okoliša. Buka ometa san i otežava učenje u školi. Također može uzrokovati ili pogoršati mnoge zdravstvene probleme. Najvažniji izvor buke iz okoliša u Europi je cestovni promet.

20 % stanovništva EU, odnosno svaka peta osoba, živi u područjima u kojima se razine buke smatraju štetnima za zdravlje.

Utjecaj buke iz okoliša u Europi

Izvor: Ispitivanje EEA - Buka u Europi 2009.

Europska agencija za okoliš (EEA) procjenjuje da dugotrajno izlaganje buci okoline svake godine diljem Europe uzrokuje 12 000 preranih smrti i pridonosi 48 000 novih slučajeva ishemijske bolesti srca. Procjenjuje se i da 22 milijuna ljudi kronično pati od visokog stupnja smetnji izazvanih bukom, dok 6,5 milijuna ljudi pati od kroničnih poremećaja sna. Vjerojatno je da su te brojke i podcijenjene.

Negativne posljedice izlaganja prekomjernim razinama buke

Fizičke	Ometanje sna, problemi sa sluhom, naglušnost, poteškoće sa čujnostima određenih frekvencija, pa do ozbiljnih posljedica hipertenzije, kardiovaskularnih bolesti i sl.
Psihičke	Stres kao rizični čimbenik za srčani udar, loše raspoloženje, ljutnja, osjećaj nemoći, demotiviranost, smanjenje životne i radne učinkovitosti, povećana potreba za lijekovima, veća učestalost grešaka, smanjena mogućnost učenja.
Socijalne	Problemi u komunikaciji zbog povećanog razina buke, nemogućnost upotrebe terasa, balkona, smanjen boravak na otvorenom.
Ekonomске	Invaliditet uzrokovan slušnim problemima kao najčešća profesionalna bolest, smanjena vrijednost određenih zemljišnih parcela i sl.

Primjeri mjera za smanjenje buke

Mjere za smanjenje buke u gradovima EU uključuju zamjenu starog asfalta na cestama asfaltom glatkije površine, bolje upravljanje prometnim tokovima i smanjenje ograničenja brzine na 30 km/h. Nekim mjerama nastoji se ojačati svijest i promijeniti ponašanje ljudi, pa ih se potiče na korištenje manje bučnih načina prijevoza, kao što su vožnja biciklom, električna vozila ili pješaćenje.

Brojni gradovi i regije uspostavili su i takozvana tiha područja, uglavnom parkove i druge zelene površine u koje ljudi mogu „pobjeći od gradske buke“. Ta područja, čije stvaranje, namjenu i zaštitu potiču propisi EU, mogu polučiti znatnim koristima za okoliš i zdravlje.